

Tarih: 13-08-2021

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)
إِنَّمَا بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ صَالِحَ الْأَخْلَاقِ

HUCURAT SURESİ VE AHLAKİ İLKELER

Muhterem Müslümanlar!

Yüce Dinimiz İslam'ın en temel gayesi insanı ahlaki erdeme ulaştırmak ve ahlaklı bir toplum oluşturmaktır. Hutbemin başında okuduğum ayette de rehberimiz Hz. Muhammed Mustafa (sav)'in yüce bir ahlak sahibi olduğundan bahsedilmektedir.¹ Peygamber efendimiz de gönderiliş gayesini insanlara güzel ahlaklı olmayı öğretmek olarak ifade etmektedir.² Hem birey hem de toplum olarak huzur ve barış içinde yaşamamızı sağlayacak olan ahlak ilkelerini bizlere öğreten en önemli surelerden birisi de Hucurat suresidir.³ Bu surenin diğer bir adı da ahlak süresidir. Bugün ki hutbemizde her biri altın değerindeki bu ilkelerden söz edeceğiz.

Değerli Kardeşlerim!

Bu ilkelerden birincisi bizlere ulaşan haberlerin doğru olup olmadığını araştırmak ve ondan sonra dikkate almaktır.

Ayette, فَتَبَيَّنُوا

yani “**araştırınız**” buyrulmaktadır. Rabbimiz, “**Ey iman edenler! Güvenilir olmayan biri size haber getirdiğinde o haberin doğruluğunu iyice araştırın.**” buyurmaktadır. Bizlere gelen bir haberi araştırıp sorgusuzca kabul etmek bizleri yanlış sonuçlara götürüp, istenmeyen durumlara, sebebiyet verir ve yaptığımıza pişman oluruz. İkinci ahlâkî ilke فَاصْلِحُوا emriyle ifade edilen ıslah edici olmaktır. İnsanlar arasında yaşanan sorunları çözüme kavuşturmak. İfsat edici ve yıkıcı değil, yapıcı ve onarıcı; ayrıştırıcı ve bölücü değil, birleştirici ve bütünleştirici olmaktır. Dolayısıyla tefrika ve çatışmanın bataklığını hep birlikte kurutmaktır. Üçüncü ahlaki ilke وَأَقْسَطُوا yani “**adaletli olunuz**” emridir. Hiçbir koşulda hak ve hukuktan, sadakat ve doğruluktan asla ayrılmamaktır. Dost veya düşman kim olursa olsun her zaman hak ve

hakikatten yana olmaktır. Hucurât Suresi'nin bize öğrettiği dördüncü ahlâkî ilke ise لَا يَسْخَرُونَ يَٰ أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا بَعْضُكُم مِّنَ الْآخَرِينَ يَسْخَرُونَ يَٰ أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا بَعْضُكُم مِّنَ الْآخَرِينَ يَسْخَرُونَ يَٰ أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا بَعْضُكُم مِّنَ الْآخَرِينَ yani “alay etmeyiniz” emridir. Hiç kimseyi hor ve hakir görmemektir. İnsana insan olduğu için değer vermektir. Beşinci ahlaki ilke, وَلَا تَلْمِزُوا أَنفُسَكُمْ وَلَا تَلْمِزُوا يَٰ أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا بَعْضُكُم مِّنَ الْآخَرِينَ emriyle birbirimizi ayıplayıp aşağılamaktan kaçınmaktır. Küçük bir işaretle veya ima ile de olsa karşımızdakini rencide etmekten sakınmaktır. İnsan onur ve haysiyetini zedeleyecek her türlü söz, tutum ve davranıştan uzak durmaktır.

Altıncı ahlaki ilke, وَلَا تَنَابَرُوا بِلِقَابِ أَخِيكَ يَسْتَدْعِيكَ وَلَا تَنَابَرُوا بِلِقَابِ أَخِيكَ يَسْتَدْعِيكَ يَٰ أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا بَعْضُكُم مِّنَ الْآخَرِينَ yani “**Birbirinizi kötü lakaplarla çağırmayınız. Birbirinize lakap takmayınız**” emridir. Zira tıpkı insanın kendisi gibi ismi, şerefi ve itibarı da saygıya layıktır, mükerremdir.

Aziz Müminler!

Hucurât Suresinin bize öğrettiği yedinci ahlaki ilke, اجْتَنِبُوا

كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ يَٰ أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا بَعْضُكُم مِّنَ الْآخَرِينَ yani **zandan, insanlar hakkında mesnetsiz**

bilgilere dayalı hüküm verip tahmini değerlendirmeler yapmaktan sakınmaktır. Çünkü insanlar hakkındaki zan, çoğu kez kişiyi yanıltır, günaha sevk eder. Yanlış anlaşılmalara, huzursuzluklara sebebiyet verir. Sekizinci

ahlaki ilke, وَلَا تَجَسَّسُوا emridir. Yani **başkalarının kusurlarını, eksiklerini araştırmaktan sakınmaktır.** Başkalarının mahrem hallerini ifşa etmeye kalkışmak doğru değildir. İnsanın kişilik haklarına zarar veren bu davranış büyük günahlardandır. Dokuzuncu ahlaki ilke ise وَلَا يَغْتَبِ بَعْضُكُم مِّنَ بَعْضٍ

emridir. Yani **başkalarının kusurlarını, eksiklerini araştırmaktan sakınmaktır.** Başkalarının mahrem hallerini ifşa etmeye kalkışmak doğru değildir. İnsanın kişilik haklarına zarar veren bu davranış büyük günahlardandır. Dokuzuncu ahlaki ilke ise وَلَا يَغْتَبِ بَعْضُكُم مِّنَ بَعْضٍ

yani “**Birbirinizin gıybetini yapmayınız. Birbirinizi arkadan çekiştirmeyiniz.**” emridir. Gıybet ve dedikodu insanın kişilik haklarına saldırı ve ihlaldir. Zira bize düşen, yokluğunda dahi kardeşimizin hak ve hukukunu gözetmektir.

Yüce Rabbimiz, bizleri bu ilkelere riayet edenlerden eylesin. Bizleri Kur'an'ın ve Peygamberimizin ahlakı ile ahlaklanarlardan eylesin. Adaletsizlikten, kinden, nefretten, kötü zandan, tecessüstüsten ve gıybetten muhafaza eylesin.

Hollanda Diyanet Vakfı

¹ Kalem 68/4.

² İbn Hanbel, II, 381.

³ Hucurât, 49/1-18.